

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยมีพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ ประชากรกว่าร้อยละ 95 นับถือศาสนาพุทธ ความสัมพันธ์ระหว่างวัด พระสงฆ์ และชาวบ้านเป็นไปอย่างแน่นแฟ้นและช่วยเหลือซึ่งกันและกันตลอดมา ศรัทธาและความเลื่อมใสที่ชาวบ้านมีต่อพระสงฆ์แสดงออกโดยการให้ความช่วยเหลือกิจการงานที่เกี่ยวกับการพระศาสนาด้วยความร่วมมือและเต็มใจ การทำบุญตักบาตรเพื่อให้พระสงฆ์ไม่ต้องเป็นภาระกับการหาเลี้ยงชีพตนเอง จะให้มีเวลาศึกษาพระธรรมวินัยเพื่อจรดงพระศาสนาให้รุ่งเรืองต่อไป เป็นต้น ในขณะที่เกี่ยวกับวัดและพระสงฆ์ก็ได้อำนวยความสะดวกที่ชาวบ้านในต่างต่าง ๆ มากมาย ดังเช่นที่ กิรติ ศรีวิเชียร (2526: 1) ได้กล่าวว่า "เมื่อศึกษาและพิจารณาบทบาททางสังคมของวัดจากอดีตที่ผ่านมาแล้ว จะพบว่าวัดในพระพุทธศาสนาได้มีบทบาทสำคัญต่อวิถีชีวิตของคนไทย หรือชุมชนไทยเป็นอย่างมาก" ดังเช่น

1. วัดเป็นสถานที่ศึกษาสำหรับชาวบ้านส่งบุตรหลานมารับใช้พระสงฆ์ และรับการฝึกอบรมทางศีลธรรมเล่าเรียนวิชาการต่าง ๆ
2. วัดเป็นสถานสงเคราะห์ที่บุตรหลานชาวบ้านที่ยากจนได้มาอาศัยเลี้ยงชีพและศึกษาเล่าเรียน
3. วัดเป็นสถานพยาบาลรักษาผู้เจ็บป่วย
4. วัดเป็นที่พักคนเดินทาง
5. วัดเป็นสถานที่ที่ชาวบ้านมาพบปะสังสรรค์หย่อนใจ และหาความรู้เพิ่มเติม
6. วัดเป็นที่ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท เป็นที่ปรึกษาแก้ปัญหาชีวิตครอบครัว และความทุกข์
7. วัดเป็นศูนย์กลางศิลปวัฒนธรรม
8. วัดเป็นศูนย์กลางบริหารหรือปกครองที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เรียกกู้บ้านมาประชุมบอกแจ้งกิจกรรม

9. วัดเป็นคลังที่สกุสำหรับเก็บของใช้ต่าง ๆ ที่ชาวบ้านจะได้ใช้ร่วมกันเวลาในงานที่วัดหรือที่บ้าน
10. วัดเป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรม ให้บริการด้านพิธีกรรมต่าง ๆ ทางศาสนาในระยะต่าง ๆ ของชีวิต

ในสังคมไทยนั้นมีความเชื่อถือกันว่า พระสงฆ์เป็นผู้นำทางความคิดอย่างไม่เป็นทางการของประชาชนไทยมาช้านานแล้ว ดังที่พระมหาประยุทธิ ปยุตโต (2513: 18-19) กล่าวว่า

วัดเป็นศูนย์กลางของสังคม เป็นศูนย์กลางที่รวมจิตใจของประชาชน ส่วนพระสงฆ์เป็นตัวแทนของวัด เป็นผู้นำทางจิตใจของประชาชน เป็นศูนย์กลางรวมแห่งความเชื่อถือการร่วมมือกัน เป็นที่ประกอบพิธีกรรมหรือให้บริการด้านนี้ และที่สำคัญที่สุดคือ ความรู้สึกของประชาชนต่อพระสงฆ์เป็นผู้มีสติปัญญารอบรู้วิชาการต่าง ๆ ทุกอย่างเหนือกว่าประชาชนทั่วไป สามารถเป็นที่ปรึกษาแนะนำชาวบ้าน เป็นเครื่องรักษาความเคารพนับถือได้ ยิ่งยมนักยิ่ง บัณฑิต 3 อย่างที่เชิดชูฐานะของพระสงฆ์ในสังคมคือ ความบริสุทธิ์ ความเสียสละบำเพ็ญประโยชน์และความเป็นผู้นำทางสติปัญญา

เมื่อประเทศไทยได้มีการติดต่อกับประเทศตะวันตกนับแต่สมัยรัตนโกสินทร์เป็นต้นมา อิทธิพลทางตะวันตกได้แทรกซึมสู่สังคมไทยเรื่อยมา และเมื่อประเทศไทยได้ประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นกรอบนโยบายการพัฒนาบ้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ การพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนา ฯ ในระยะแรก ๆ ได้มุ่งเน้นการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจเป็นสำคัญ โดยเฉพาะการลงทุนในสิ่งก่อสร้างขั้นพื้นฐาน การมุ่งขยายการผลิตในภาคเกษตรและการปรับปรุงโครงสร้างอุตสาหกรรม ฯลฯ ผลของการพัฒนาประเทศชาติได้พัฒนาไปเป็นแบบอย่างตะวันตก มีความก้าวหน้าทันสมัยทางเทคโนโลยีมากขึ้น ในขณะเดียวกันบทบาทความสำคัญของวัดก็เริ่มลดน้อยลง บทบาทแทน ๆ หลายอย่างได้ถูกเปลี่ยนผู้แสดงจากวัดไปเป็นหน่วยงานของรัฐบาล และสถานเอกชน เช่น การศึกษาตกไปเป็นหน้าที่ และบทบาทของโรงเรียน การรักษาพยาบาลผู้เจ็บป่วยเป็นหน้าที่ และบทบาทของสถานีอนามัย และโรงพยาบาล การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท และตัดสินคดีความเป็นหน้าที่ และบทบาทของศาลสถิตย์ยุติธรรม การรวบรวมเก็บรักษายลงานทางศิลปกรรมแขนงต่าง ๆ ตกไปเป็นหน้าที่ และบทบาทของพิพิธภัณฑสถาน และสถานศึกษาระดับสูง ซึ่งการแบ่งหน้าที่ต่าง ๆ ในลักษณะเช่นนี้จะเห็นได้อย่างชัดเจนในกรุงเทพฯ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้น และแบบอย่างของการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ เหตุที่เกิดการแบ่งแยกหน้าที่กันโดยเด่นชัดเช่นนี้ อาจจะเป็นเพราะเพื่อให้สอดคล้องกับคตินิยมทางตะวันตกที่เรียกว่า

การแบ่งแยกหน้าที่กันตามความถนัดของแต่ละบุคคลหรือหน่วยงาน (Specialization) การที่หน่วยงานต่าง ๆ ใ้ได้รับเอาภารกิจต่าง ๆ ที่วัดเคยทำมาก่อนไปจัดทำเสียเองเช่นนี้ แม้จะมีผลดีในก้านสร้างความสำเร็จก้าวหน้าให้กิจการนั้น ๆ อยู่ แต่ก็เป็นที่ปัจจัยสำคัญที่ไ้พรากชาวบ้านออกไปจากวัด

มูลเหตุของความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นต่อบทบาทของวัด และพระสงฆ์นั้นเกิดจากอิทธิพลของความเจริญแบบตะวันตกที่แพร่กระจายเข้าสู่ประเทศไทย โดยมีสถาบันต่าง ๆ มารับหน้าที่แทนวัด และพระสงฆ์สิ่งนี้เป็นปัจจัยจากภายนอก

... มูลเหตุจากปัจจัยภายในอีก 2 ประการคือ ประการแรกพระสงฆ์ไม่พยายามปรับปรุงตนเองให้เข้ากับสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ไม่พยายามประยุกต์ความเจริญต่าง ๆ เหล่านั้นมาสร้างเสริมบทบาทของตนเองขึ้นใหม่ อีกประการหนึ่งคือการสูญเสียภาวะผู้นำทางปัญญาของพระสงฆ์ เนื่องจากพระสงฆ์ไม่สนใจศึกษาความรู้และเทคนิควิทยาการสมัยใหม่ การปฏิเสธความรู้เช่นนี้ เป็นผลให้พระสงฆ์ไม่สามารถเข้าใจถึงสภาพปัญหาและโครงสร้างสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ไม่เข้าใจมูลเหตุของปัญหาที่ประชาชนประสบอยู่ ประชาชนจึงต้องหันไปพึ่งพาสถาบันอื่น ๆ (พระมหาประยุต ปยุตโต 2513 : 18-22) และ

ในฐานะที่ศาสนาเป็นสถาบันทางสังคมอย่างหนึ่ง ศาสนาจะมีความสำคัญ ใ้รับการยอมรับจากมนุษยเพียงใดก็อยู่ที่ว่า ศาสนายังมีประโยชน์ช่วยสนองความต้องการของมนุษย์ในการแก้ไข ปัญหาของพวกเขาได้เพียงใด และมนุษย์ยังมองเห็นความจำเป็นของศาสนาอยู่เพียงใด ข้อนี้หมายความว่า การดำรงอยู่ เจริญขึ้น เสื่อมลง หรือสิ้นไปของศาสนา ขึ้นอยู่กับประโยชน์ที่ ก่อสังคมเป็นสำคัญ (พระราชาวรภูมิ 2523 : 224)

เนื่องจากการที่พระสงฆ์ในปัจจุบันในฐานะผู้นำทางความคิดของรัฐทั้งทางโลกและทางธรรม ซึ่งบทบาทของผู้นำทางความคิดนั้น Rogers & Sennings (1969: 155) ได้สรุปจากการศึกษาของเขาว่า

ผู้นำทางความคิดมีบทบาทอยู่สองบทบาทคือ บทบาทที่เป็นผู้รับ และบทบาทที่เป็นผู้ให้ บทบาทที่เป็นผู้รับคือเป็นผู้รับข่าวสารจากสื่อมวลชนหรือสื่อระหว่างบุคคล บทบาทที่เป็นผู้ให้คือเป็นผู้ถ่ายทอดข่าวสารไปยังบุคคลอื่น ๆ อีกท้อหนึ่ง ซึ่งทำให้ผู้นำทางความคิดเป็นที่ยอมรับว่าเป็นผู้มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคลอื่น ๆ ภายในระบบสังคม

ดังนั้นการที่พระสงฆ์จำเป็นที่องรู้เรื่องทางโลกมากขึ้นเพื่อจะได้แก้ปัญาของชาวบ้านไ้แก่นั้น จำเป็นที่พระสงฆ์จะต้องได้รับข่าวสารจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ไม่ว่าจะไ้จากการสื่อสารระหว่างบุคคล หรือจากหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ฯลฯ มาประกอบในการรับรู้ และข่าวสาร

ที่ได้รับจากสื่อมวลชนก็ประกอบด้วยข่าวสารทั้งทางด้านการศึกษา การเมือง สังคม เศรษฐกิจ เป็นต้น ประเทศไทยมีวัดที่รวบรวมจารึกประมาณกว่า 30,000 วัด พระสงฆ์กว่า 250,000 รูป สามเณรกว่า 120,000 รูป (รายงานการศาสนา 2529 : 24) จำนวนพระสงฆ์ดังกล่าวนี้ส่วนใหญ่ถือว่าอยู่ในวัยแรงงานซึ่งสามารถก่อให้เกิดผลผลิตแก่ประเทศชาติได้เป็นอย่างดี ถ้าพระสงฆ์เหล่านั้นได้มีการเปิดรับสารมากขึ้นเพื่อพัฒนาตนเองไปสู่ลักษณะสมัยใหม่ (Modernization) เพื่อไปดำเนินบทบาทในฐานะเป็นผู้นำทางความคิด ในเรื่องของพระพุทธศาสนาซึ่งจำเป็นต่อการสื่อสารในฐานะเป็นตัวเชื่อมในการถ่ายทอดข่าวสารในเรื่องดังกล่าวแล้วก็เป็นที่เชื่อได้ว่าจำนวนของประชาชนที่จะได้รับการพัฒนาอีกทอดหนึ่งจากการดำเนินงานของพระสงฆ์ที่พัฒนาแล้วจะเพิ่มขึ้นเป็นทวีคูณซึ่งจะเป็นผลให้ประเทศชาติมีประชากรที่มีคุณภาพมากขึ้น ปัจจุบันมีพระสงฆ์บางกลุ่มได้ตระหนักถึงบทบาทและความรับผิดชอบของตนเองในสภาพสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงไป โดยนอกจากมีหน้าที่หลักในการศึกษา และปฏิบัติธรรมเพื่อนำเอาหลักธรรมนั้นมาสอนชาวบ้านอีกทอดหนึ่งแล้วยังมีบทบาทในการพัฒนาอาชีพ พัฒนาเศรษฐกิจ และความเป็นอยู่ของชาวบ้านซึ่งเป็นเรื่องทางโลกอีกหน้าที่หนึ่งด้วย พระสงฆ์กลุ่มนี้เป็นที่รู้จักกันดี ได้แก่ พระครูมงคลคีรีวงค์ เจ้าคณะอำเภอคลองสะแกกึ่ง จังหวัดเชียงใหม่, พระครูสาครสังวรารกิจ เจ้าอาวาสวัดกนกกระบัตร์ อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ฯลฯ บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชน พัฒนาชนบทนั้นเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปโดยจะเห็นได้จากผลงานการวิจัยหลายชิ้นได้สนับสนุนการพัฒนาบทบาทของพระสงฆ์ในด้านนี้ เช่น งานวิจัยของเจียมพงษ์ วงศ์ธรรม, กรรณิการ โอมณ, อรุณรัตน์ วิเชียรเขียว เป็นต้น

สำหรับบทบาทของพระสงฆ์ในสังคมเมือง แม้พิธีกรรม ก็ต้องประยุกต์ให้ทันสมัย ตลอดจนการทำวัตรเช้าค่ำ บางทีจะต้องเปลี่ยนรูปแบบมากขึ้น และต้องให้คนรุ่นใหม่เข้าใจมากขึ้น แม้กระทั่งการสวดมนต์ตามบ้าน การเวียนเทียน การถวายผ้าอาบน้ำฝน ฯลฯ บางทีเราจะต้องปรับปรุงกันใหม่ให้คนรุ่นใหม่ศรัทธาในองค์คุณพระรัตนตรัย แม้ในเวลาสวดปาฏิโมกข์ก็ดี ควรจะมีฉบับเป็นภาษาไทยให้อ่านตามไปด้วย (สุภัทธาน สุวิวัฒน์ 2527 : 77)

ในฐานะที่พระสงฆ์คือสถาบันหนึ่งของสังคม และไม่มีอะไรในโลกนี้ที่สามารถอยู่ได้โดด ๆ โดยไม่เกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับสิ่งอื่น ฉะนั้นสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นบทบาทที่พระสงฆ์จะต้องประยุกต์ตนเองให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม เพื่อให้การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

ประเทศไทยเป็นประเทศกำลังพัฒนาประเทศหนึ่งซึ่งมีข้อจำกัดของทรัพยากรในการนำมาใช้พัฒนาประเทศไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรมนุษย์ หรือทรัพยากรที่มีใจมนุษย์ และในความเป็นจริงที่ปรากฏก็คือยังไม่เคยมีสังคมใดในโลกที่จะทำทุกสิ่งทุกอย่างได้สมบูรณ์พร้อมกันเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ การเห็นความสำเร็จในบางอย่างบางครั้งก็ต้องยอมลดความสำเร็จในบางอย่าง เพราะเป้าหมายอย่างหนึ่งก็ย่อมมีวิธิต่างกันการที่ที่ที่สุดเฉพาะตัวอย่างหนึ่ง ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดก็คือนโยบายทางด้านเศรษฐกิจของรัฐบาล ถ้ารัฐบาลมุ่งหวังที่อัตราความเจริญทางเศรษฐกิจในระดับสูง การที่จะทำให้การกระจายรายได้เป็นธรรมนั้นก็ต้องย่อหย่อนไปเพราะเป็นไปไม่ได้เลยที่อัตราความเจริญทางเศรษฐกิจในระดับสูง จะบรรลุพร้อม ๆ กับการกระจายรายได้ที่เป็นธรรม ทำนองเดียวกันในเรื่องที่เกี่ยวกับพระสงฆ์ก็เช่นเดียวกัน ในฐานะที่ทั้งพระสงฆ์และประชาชนต่างต้องเกื้อหนุนซึ่งกันและกันโดยพระสงฆ์ดำรงชีพอยู่ได้ด้วยการนิรพาศจากประชาชน และประชาชนก็ได้รับการเอื้อเฟื้อจากพระสงฆ์โดยการเผยแผ่พระธรรมคำสั่งสอนขององค์พระศาสดาเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติและดำเนินชีวิต ไม่ว่าสังคมจะเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใดพระสงฆ์ก็ต้องก้าวไปในทิศทางเดียวกับที่สังคมเปลี่ยนแปลงไป เพราะมีเช่นนั้นแล้วสังคมของพระสงฆ์กับสังคมของชาวโลกก็จะถักซาดแยกจากกันโดยสิ้นเชิง การที่พระสงฆ์จะเป็นผู้นำทางความคิดของประชาชนในสังคมปัจจุบันได้นั้น พระสงฆ์นอกจากจะต้องมีความทันสมัยในเรื่องของทางธรรมแล้ว พระสงฆ์จะต้องมีความทันสมัยในเรื่องของทางโลกด้วยจึงจะสามารถเข้าใจสิ่งที่เกิดขึ้นในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปและสามารถให้คำปรึกษาแนะนำแก่ชาวโลกได้ ดังนั้นถ้าเรามุ่งหวังว่ามหาทของพระสงฆ์ในสังคมปัจจุบันจำเป็นต้องปรับให้เข้ากับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปซึ่งเน้นที่วัตถุเป็นสำคัญ หรือเป็นสังคมวัตถุนิยม (ซึ่งสอดคล้องกับระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม) ในขณะที่พุทธศาสนาเน้นความสำคัญทางด้านจิตใจหรือเป็นจิตนิยมนั่นเอง จึงเป็นเรื่องที่น่าศึกษาเป็นอย่างยิ่งว่าการที่พระสงฆ์ซึ่งยึดในเรื่องจิตนิยมเป็นสิ่งสำคัญต้องปรับตัวก้าวตามสังคมวัตถุนิยมนั้นจะทำให้การรักษาศีลซึ่งเป็นตัวกำหนดกรอบในความปลอดภัยของพระสงฆ์มีความเคร่งครัดมากขึ้นเพียงใด จุดมุ่งหวังที่จะให้พระสงฆ์มีความทันสมัยเพื่อรับรู้อะไรและก้าวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้นพร้อม ๆ กับวิถีชีวิตที่พร้อมพร้อมนำเคารพศรัทธาโดยสุจริตใจในลักษณะของความเป็นสมณะจะสามารถบรรลุพร้อม ๆ กันไปได้หรือไม่ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้สนใจทำการศึกษาวิจัยเรื่องดังกล่าวในหัวข้อเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อมวลชน ความทันสมัย และการรักษาศีลของพระสงฆ์"

หอสมุดกลาง สถาบันวิจัยบริการ
 ภาควิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อทราบพฤติกรรมกรรมการเปิดรับสื่อมวลชนของพระสงฆ์
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง อายุ ระดับการศึกษาทางโลกและทางธรรม ระยะเวลาในการบวช สถานะทางสังคมกับการเปิดรับสื่อมวลชน ความทันสมัยและการรักษาศีลของพระสงฆ์
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อมวลชน ความทันสมัยและการรักษาศีลของพระสงฆ์

สมมติฐานในการวิจัย

1. อายุ ระดับการศึกษาทางโลกและทางธรรม ระยะเวลาในการบวช สถานะทางสังคม มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับสื่อมวลชน
2. อายุ ระดับการศึกษาทางโลกและทางธรรม ระยะเวลาในการบวช สถานะทางสังคม มีความสัมพันธ์กับความทันสมัยของพระสงฆ์
3. อายุ ระดับการศึกษาทางโลกและทางธรรม ระยะเวลาในการบวช สถานะทางสังคม มีความสัมพันธ์กับการรักษาศีลของพระสงฆ์
4. การเปิดรับสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์กับความทันสมัยของพระสงฆ์
5. การเปิดรับสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์กับการรักษาศีลของพระสงฆ์
6. ความทันสมัยของพระสงฆ์มีความสัมพันธ์กับการรักษาศีลของพระสงฆ์
7. ความสัมพันธ์ระหว่างอายุ ระดับการศึกษาทางโลกและทางธรรม ระยะเวลาในการบวช สถานะทางสังคมกับความทันสมัยของพระสงฆ์มีค่าลดลง เมื่อควบคุมความสัมพันธ์ของการเปิดรับสื่อมวลชน
8. ความสัมพันธ์ระหว่างอายุ ระดับการศึกษาทางโลกและทางธรรม ระยะเวลาในการบวช สถานะทางสังคม กับการรักษาศีลของพระสงฆ์มีค่าลดลง เมื่อควบคุมความสัมพันธ์ของการเปิดรับสื่อมวลชน

ข้อตกลงเบื้องต้น

พระสงฆ์ในวัดพัฒนาทุกภูมิภาคมีโอกาสเท่าเทียมกันในการเข้าถึงสื่อมวลชนที่ใช้ในการวิจัย และการเปิดรับสื่อมวลชนของพระสงฆ์นั้นจะหมายความว่า เป็นการเปิดรับสื่อมวลชน จากความต้องการของพระสงฆ์เอง ทั้งนี้สื่อมวลชนประเภทาพบนตร์ และวทีโอนั้น จะไม่ ถูกนำมาพิจารณาในการศึกษาคั้งนี้ ถึงแม้ว่าพระสงฆ์จะเปิดรับก็ตาม เพราะการเปิดรับ สื่อมวลชนประเภทดังกล่าวมักเป็นไปตามจุดประสงค์ และความต้องการของแต่ละหน่วยงาน ประกอบกับโดยสภาพภาพของพระสงฆ์แล้วการเปิดรับสื่อมวลชนประเภทดังกล่าวมีข้อจำกัด

ขอบเขตของการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยคั้งนี้ ผู้วิจัยจำกัดอยู่เพียง อายุ ระดับการศึกษาทางโลก และทางธรรม ระยะเวลาในการบวช สถานะทางสังคม การเปิดรับสื่อมวลชน ความทันสมัย และการรักษาศีลของพระสงฆ์ ในทางปฏิบัติอาจจะมีตัวแปรอื่น ๆ อีกที่มมีความสัมพันธ์กับ การเปิดรับสื่อมวลชน ความทันสมัยและการรักษาศีลของพระสงฆ์ แต่ในการวิจัยนี้จะจำกัดอยู่ เพียงแค่ตัวแปรที่คั้งว่าเป็นสิ่งที่เหมาะสมสำหรับพระสงฆ์คั้งที่ได้กล่าวแล้วข้างต้นเท่านั้น

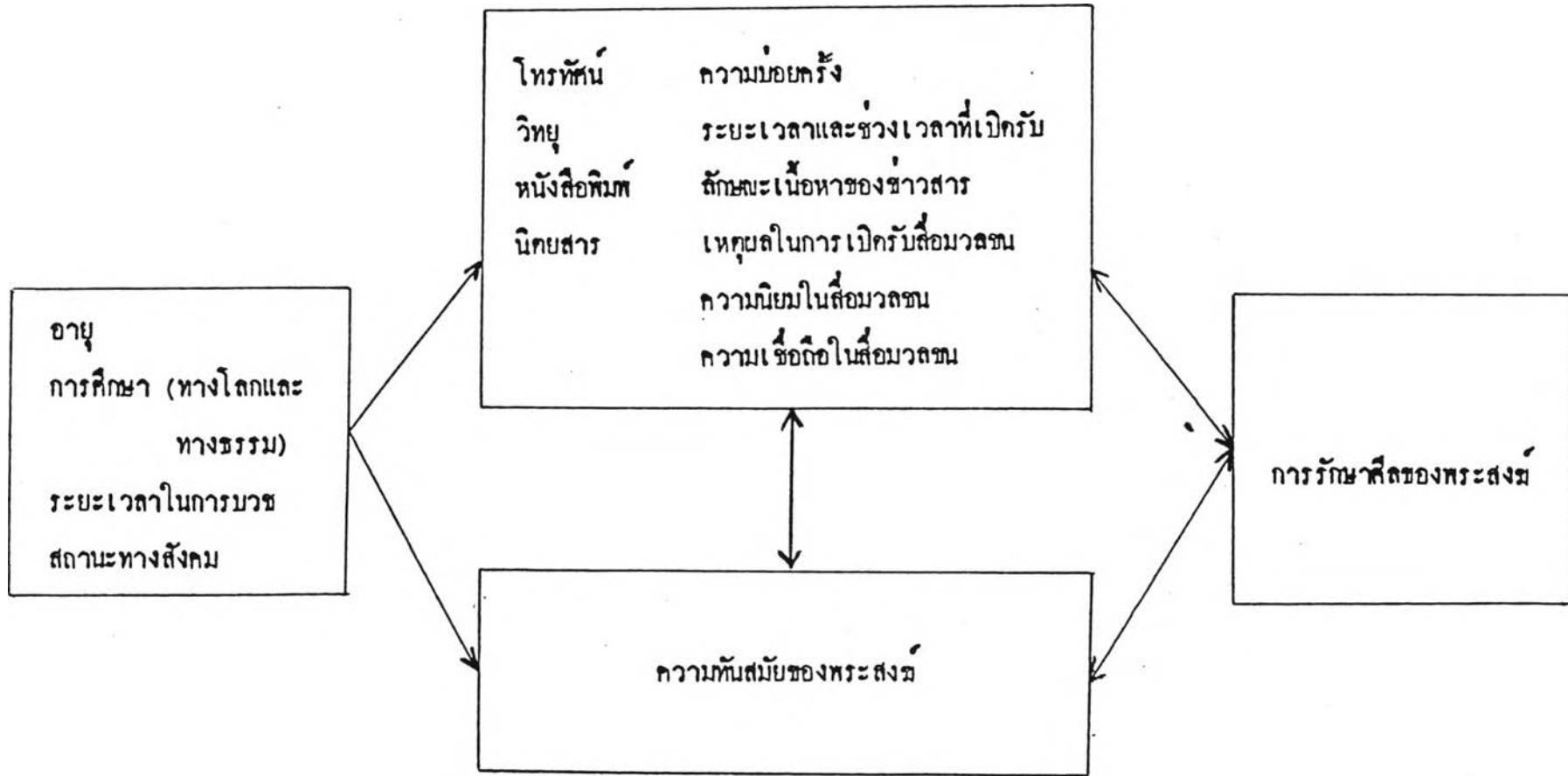
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

สมมติฐาน	ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม
1. อายุ ระดับการศึกษาทางโลกและทางธรรม ระยะเวลาในการบวช สถานะ ๑ มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับสื่อมวลชน	อายุ ระดับการศึกษาทางโลก และทางธรรม ระยะเวลาในการบวช สถานะทางสังคม	การเปิดรับสื่อมวลชน
2. อายุ ระดับการศึกษาทางโลกและทางธรรม ระยะเวลาในการบวช สถานะ ๑ มีความสัมพันธ์กับความทันสมัยของพระสงฆ์	อายุ ระดับการศึกษาทางโลก และทางธรรม ระยะเวลาในการบวช สถานะทางสังคม	ความทันสมัยของพระสงฆ์
3. อายุ ระดับการศึกษาทางโลกและทางธรรม ระยะเวลาในการบวช สถานะ ๑ มีความสัมพันธ์กับการรักษาศีลของพระสงฆ์	อายุ ระดับการศึกษาทางโลก และทางธรรม ระยะเวลาในการบวช สถานะทางสังคม	การรักษาศีลของพระสงฆ์
4. การเปิดรับสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์กับความทันสมัย	การเปิดรับสื่อมวลชน	ความทันสมัยของพระสงฆ์
5. การเปิดรับสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์กับการรักษาศีลของพระสงฆ์	การเปิดรับสื่อมวลชน	การรักษาศีลของพระสงฆ์

สมมติฐาน	ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม
6. ความทันสมัยของพระสงฆ์ ความสัมพันธ์กับการรักษาศีลของ พระสงฆ์	ความทันสมัยของพระสงฆ์	การรักษาศีลของพระสงฆ์
7. อายุ ระดับการศึกษาทางโลกและ ทางธรรม ระยะเวลาในการบวช สถานะ ๑ มีความสัมพันธ์กับความ ทันสมัยลดลงเมื่อควบคุมการ เปิดรับ สื่อมวลชน	อายุ ระดับการศึกษาทางโลก และทางธรรม ระยะเวลาในการบวช สถานะทางสังคม ตัวแปรที่ควบคุมคือ การ เปิดรับสื่อมวลชน	ความทันสมัยของพระสงฆ์
8. อายุ ระดับการศึกษาทางโลกและ ทางธรรม ระยะเวลาในการบวช สถานะ ๑ มีความสัมพันธ์กับการ รักษาศีลลดลงเมื่อควบคุมการ เปิดรับ สื่อมวลชน	อายุ ระดับการศึกษาทางโลก และทางธรรม ระยะเวลาในการบวช สถานะทางสังคม ตัวแปรที่ควบคุมคือ การ เปิดรับสื่อมวลชน	การรักษาศีลของพระสงฆ์

แผนภูมิแสดงตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัย

การเปิดรับสื่อมวลชน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

พระสงฆ์	หมายถึง	ผู้อุปสมบทตามพระธรรมวินัย และระเบียบแบบแผนประเพณีของคณะสงฆ์ไทยตามกฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2506)
วัดพัฒนา	หมายถึง	วัดที่ได้รับการประกาศยกย่องจากกรมการศาสนาว่าเป็นวัดพัฒนาหรือวัดพัฒนาตัวอย่าง
สื่อมวลชน	หมายถึง	หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุ และโทรทัศน์เท่านั้น (เนื่องจากข้อจำกัดของการเป็นสมณเพศทำให้สื่อมวลชนบางประเภท เช่น ภาพยนตร์ เป็นต้น ไม่มีโอกาสถูกนำมาใช้ตามความต้องการของพระสงฆ์)
การเปิดรับสื่อมวลชน	หมายถึง	การฟัง การดู การอ่าน สื่อมวลชน ซึ่งชอบเขตในการ ฟัง/ดู/อ่าน สื่อมวลชนนั้นให้เป็นไปตามกฎ ระเบียบ ประกาศ และคำสั่งคณะสงฆ์
ความทันสมัย	หมายถึง	ความคิดเห็นในด้านต่าง ๆ ของพระสงฆ์เกี่ยวกับลักษณะสมัยใหม่ อัดแปลงจากงานวิจัยอื่น ๆ ที่ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะสมัยใหม่ของ Alex Inkeles แล้วปรับปรุงเพื่อนำมาใช้กับพระสงฆ์ ได้แก่ การยอมรับประสบการณ์ใหม่ ๆ มีความคิดเห็นกว้างขวาง เห็นคุณค่าของเวลา หันท้อเหทุการณ์ปัจจุบันและอนาคต เชื่อถือในความสามารถของมนุษย์ เชื่อว่าทุกสิ่งย่อมเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลา เชื่อและสนับสนุนความยุติธรรม

- สนใจในข่าวสารทั้งใกล้ และไกลตัว
มีความมุ่งหวังในด้านการศึกษา และอาชีพ
- ศีล หมายถึง ข้อที่จะต้องปฏิบัติของภิกษุ คือ การสำรวม
กายวาจาให้เรียบร้อย ศีลสำหรับพระสงฆ์
ที่จะต้องปฏิบัติมี 227 ข้อ (โดยปกติข้อที่จะ
ต้องปฏิบัติหรือสิกขาของภิกษุมี 3 อย่าง คือ
ศีล สมาธิ ปัญญา ซึ่งเรียกว่า ไตรสิกขา
การสำรวมกายวาจาให้เรียบร้อย ชื่อว่า ศีล
การรักษาใจมั่น ชื่อว่า สมาธิ ความรอบรู้ใน
กองสังขาร ชื่อว่า ปัญญา)
- อานัทธิ หมายถึง โทษที่เกิดจากการล่วงละเมิดสิกขาบทหรือ
ข้อห้ามแห่งพระภิกษุ เรียกการล่วงละเมิด
สิกขาบทหรือข้อห้ามนั้นว่าต้องอานัทธิ อานัทธิ
นั้นว่าโดยข้อมี 7 อย่างคือ ปาราชิก 1
สังฆาทิเสส 1 อุกถัจฉัย 1 ปาจิตตีย์ 1
ปาฏิเทสนียะ 1 หุกกฏ 1 ทุพภาสิต 1
ข้อที่พระพุทธรเจ้าห้ามซึ่งยกขึ้นเป็นสิกขาบท
มีที่มาในพระปาติโมกข์ 1 ไม่ได้มาใน
พระปาติโมกข์ 1 ในที่นี้จะศึกษาเฉพาะ
สิกขาบทที่มีมาในพระปาติโมกข์ คือ ปาราชิก
สังฆาทิเสส ฌนียก นิสสัยกียปาจิตตีย์ ปาจิตกย
ปาฏิเทสนียะ เสดชียะ และอธิกรณณณะ
(รายละเอียดปรากฏในภาคผนวก ก)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการวิจัยครั้งนี้จะทำให้ทราบถึงพฤติกรรมการเปิดรับสื่อมวลชนของพระสงฆ์ ซึ่งจะสามารถนำมาเป็นแนวคิดในการนำสื่อมวลชนมาใช้ประโยชน์ในกิจการพระศาสนาให้มากยิ่งขึ้น
2. เป็นแนวทางการศึกษาเบื้องต้นในการที่จะนำการสื่อสารมาใช้เพื่องานพัฒนาในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์
3. ทำให้ทราบว่าควรจะใช้สื่อชนิดใดในการที่จะพัฒนาให้พระสงฆ์มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น